

Lőrinci Város Önkormányzata Képviselő-testületének
335/2011. (XII. 15.) önkormányzati határozata

A Napsugár Óvoda tájékoztatása, illetve kérelme az óvodai angol nyelvoktatás
vonatkozásában

Lőrinci Város Önkormányzata Képviselő-testülete úgy dönt, hogy:

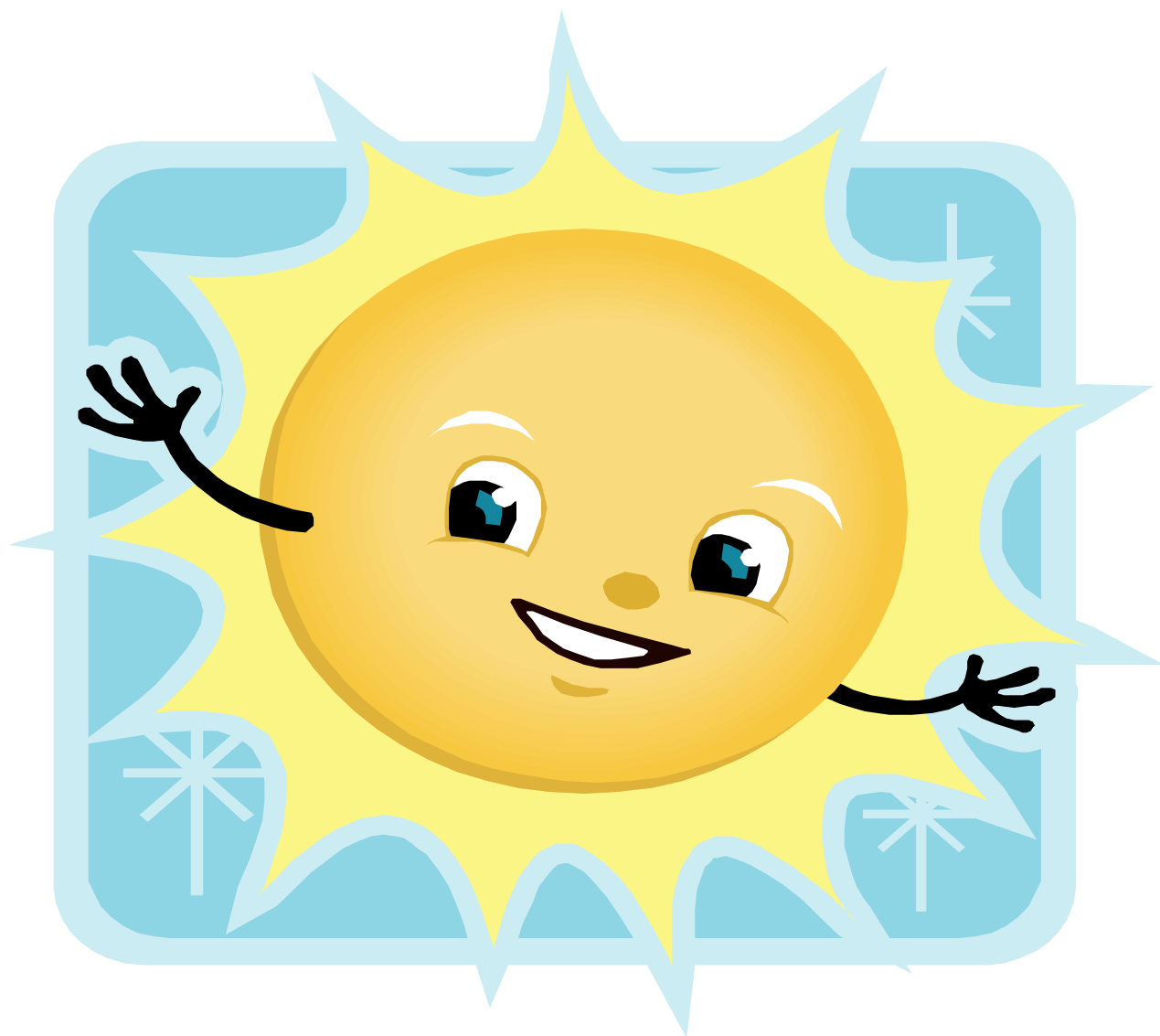
- elfogadja a Napsugár Óvoda módosított nevelési programját,
- a játékos angol nyelvhez szoktatás költségeit **mindhárom telephely vonatkozásában** 2012 január 01 napjától 2012. december 31. napjáig **bruttó 214.560. Ft** erejéig biztosítja a 2012. évi költségvetés terhére, továbbá
- felkéri az intézményvezető asszonyt, hogy megbízási szerződést kösse meg a leendő óraadó tanárral.

Felelős: Víg Zoltán Polgármester, Bózsvári Lászlóné intézményvezető
Határidő: 2012. január 01.

K.m.f.

Víg Zoltán sk.
polgármester

Pammerné Gaál Ágnes sk.
jegyző

NAPSUGÁR ÓVODA LŐRINCI

HELYI NEVELÉSI

PROGRAMJA

Tartalomjegyzék:

Bevezető	
1.1. Preambulum	3.
1.2. Helyzetelemzés	4.
1.3. Óvodakép, gyermekkép	5.
Cél és általános feladatok	6.
2.1. Általános cél	7.
2.2. Közvetlen cél, az ebből következő feladatok	7.
2.3. Az ellenőrzés és értékelés rendszere	9.
A program alkalmazásának feltételrendszere	10.
3.1. Az óvodapedagógus feladatai	11.
3.2. Szervezeti és időkeretek	12.
3.3. Személyi feltételek	13.
3.4. Tárgyi feltételek	15.
Természetes gyermeki megnyilvánulások	16.
4.1. Mozgás	17.
4.2. Játék	20.
4.3. Az egészséges életmód szokásai	24.
4.4. Erkölcsi normák, érzelmi nevelés és szocializáció	29.
4.5. Munkajellegű tevékenység	31.
5.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	33.
5.2. Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai	35.
5.3. Az egyéni fejlesztőprogram alkalmazásának területei	36.
5.4. Migráns gyermekek interkulturális nevelése	37.
Az óvodai élet tevékenységformái a komplexitás jegyében	38.
6.1. A külső világ tevékeny megismerése és környezetünk mennyiségi és formai összefüggései	39.
6.2. Környezetvédelem	42.
6.3. Hagyományőrzés	43.
6.4. Ünnepek	44.
6.5. Ének-zene, énekes játékok	46.
6.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka	47.
6.7. Vers, mese	49.
6.8. Anyanyelvi nevelés	50.
7.1. Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége	52.
8. Az óvoda kapcsolatrendszere	54.
8.1. A család és az óvoda	54.
8.2. Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati és kulturális intézményekkel	55.
Legitimációs záradék	57.

1.1. Preambulum

1. Az intézmény hivatalos elnevezése:
„Napsugár” Óvoda Lőrinci
2. Az intézmény típusa:
Napközöttthonos óvoda
3. Az intézmény fenntartója:
Lőrinci Város Önkormányzat
Alapító Okirat száma: 97/2009.
4. Az intézmény jogállása:
Önállóan gazdálkodó intézmény
5. Az intézmény működési területe:
Lőrinci város
6. Az intézmény székhelye:
3021 Lőrinci, Rákóczi út 73.
Telefon/FAX: 37/388-262
E-mail: napsugarovi.lorinci@intellimail.hu
7. Az intézmény telephelyei:
Mátravidéki Erőmű, Erőmű tér 32.   Tel.: 37/388-858
Selyp, Nefelejcs u. 3.   Tel.: 37/389-805
8. Csoportok száma: 7
Területi bontásban: Lőrinci: 4
   Selyp: 2
   M. Erőmű: 1
9. Az óvoda vezetője:
Bózsvári Lászlóné
10. A program benyújtója:
Bózsvári Lászlóné intézményvezető

1.2. Helyzetelemzés

A Napsugár Óvoda három telephelyen, 7 gyermekcsoporttal működő intézmény, területi megoszlásban Lőrincin 4, Selypen 2, Mátravidéki Erőműnél 1 gyermekcsoport található. Az óvoda már 1986-tól foglalkozik prevenció fejlesztő pedagógiával, a szülők és a fenntartó megelégedésére. Nevelőmunkánkhoz az elmúlt időszakban Porkolábné Dr. Balogh Katalin Komplex Prevenció Programját vettük alapul, helyi nevelési programunk szerves része a hagyományörzés és a környezetvédelem. Intézményünkben sok a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, a prevencióval és a fejlesztő programmal az ő esélyeiket próbáljuk növelni. Az Alapító Okiratban a fenntartó önkormányzatunk rögzítette a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadását is.

2002-ben óvodánk kidolgozta a COMENIUS 2000. Közoktatási Minőségfejlesztési Programot, azóta folyamatosan végezzük ezt a tevékenységet, törekszünk munkánk színvonalának emelésére.

A 2009/2010-es tanévben a TÁMOP-3.1.4 Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben elnevezésű pályázat keretében mindhárom feladatellátási helyen 1-1 gyermekcsoportban kezdtük meg a kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetését.

Nevelőtestületünk nyitott az innovációra, az óvodapedagógusok elkötelezettek az új pedagógiai fejlesztések iránt. Folyamatos továbbképzésekkel és önképzéssel igyekszünk megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai követelményeinek. A szülők nevelőmunkánk aktív részesei, ismerik és támogatják helyi programunkat.

Nyitottak vagyunk a partereink elvárásai iránt, de óvodai életünket a szakmaiság és a gyermekek mindenekfelett álló érdeke határozza meg.

1.3. Óvodakép, gyermekkép

„Keresem minden gyerek saját titkát, és azt kérdezem:
hogyan segíthetném abban, hogy önmaga lehessen.”

/Janus Korczak/

A mi óvodánk a napsugár fényével és melegével veszi körül az idejárom gyermekeket, akik Lőrinci város három óvodai épületében, 7 óvodai csoportban élnek mindennapjaikat.

Pedagógiai hitvallásunk szerint a gyermeket övezze tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés és különleges védelem.

A kisgyermek jogait és emberi méltóságát biztosítjuk az óvodai nevelés egész folyamatában. Törekszünk a különbözőségek elfogadására és elfogadtatására, az egyéni képességek kibontakoztatására, a differenciált fejlesztésre a felzárkóztatástól a tehetséggondozásig. Ezáltal szeretnénk biztosítani valamennyi szülő és gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvoda szolgáltatásainak teljes körű igénybevételéhez.

Figyelembe vesszük az egyéni és életkori sajátosságokat, az etnikai kisebbséghez tartozó, esetleg migráns gyermekek önazonosságon alapuló multikulturális nevelését. Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására. **Nevelési évenként biztosítjuk az óvodapedagógusaink által szervezett és vezetett tartásjavító és lábtornát és zeneóvodát. Szülői igényekhez igazodva szervezzük a hitoktatást és a játékos angol nyelvhez szoktatást, melyeket óraadó pedagógus vezet az intézményen belül óvodapedagógusaink közreműködésével.**

Óvodánk biztosítja a szakszerű ellátást, a szükséges tárgyi feltételeket, a környezet esztétikáját.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag, a TÁMOP -3.1.4 projekt során kidolgozott helyi innovációs programok, valamint az adaptált jó gyakorlatok hatékonyan kiegészítik helyi nevelési programunkat.

CÉL ÉS

ÁLTALÁNOS FELADATOK

2.1. Általános cél:

A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.

A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása.

Inkluzív szemlélettel gyermekközpontú nevelési attitűddel a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvés, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

2.2. Közvetlen cél és az ebből következő feladatok:

Fő feladatunk a 3-7 éves korú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak szem előtt tartásával:

- játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás biztosítása
- testi, szociális, értelmi érettség kialakítása
- érzelmi biztonság kialakítása
- egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés
- a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő támasznyújtás, készség-, képességfejlesztés, alapvető kompetenciák megalapozása.
- én-kép, önismeret, önértékelés fejlesztésére egyéni, differenciált bánásmód alkalmazása
- új attitűdök, normák, erkölcsi értékek alakítása, kooperatív megoldásokra ösztönző tevékenységekkel.
- interperszonális kapcsolatok alakítása
- sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését elősegítő környezet és légkör biztosítása
- környezettudatos magatartás, szemlélet alakítása
- lakóhelyünk, környezetünk értékeinek, hagyományainak megismerése, ápolása
- a gyermekek hatékony, alkalmazható tudáshoz juttatása tapasztalatszerzésen, cselekvésen keresztül
- olyan normarendszer kialakítása, amely a további fejlődésük alapja, s majdan a sikeres felnőtté válás feltétele lesz.

A kompetencia alapú óvodai programcsomagot bevezető 3 csoportban a pályázat kiírása értelmében a fenntarthatóságot 5 évig biztosítjuk.

Helyi nevelési programunk a TÁMOP 3.1.4 Kompetencia alapú oktatás – egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben elnevezésű pályázat óvodai programcsomagjának elemeivel is kibővül. A kompetencia alapú programcsomagból átvesszük az óvodai élet folyamatosságát, a tevékenységek közben tapasztalás útján történő ismeretszerzést, készség- és képességfejlesztést.

A 4 évszak köré csoportosított témák mellett, a 4 őselem (tűz, víz, föld, levegő) elemei is szabadon választhatóak valamennyi gyermekcsoportban.

A komplex fejlesztési tématervek, az óvodapedagógusok módszertani szabadságát megőrizve valamennyi csoport éves ütemtervébe beépíthetők. A hospitálásokon és bemutatókon megismert új pedagógiai fejlesztéseket minden óvodapedagógus a saját attitűdjének megfelelően alkalmazhatja nevelőmunkája folyamán.

A világ befogadásának elérhetőségeit szolgáló kiadványok, tevékenységtervek, játékok szabadon alkalmazhatóak valamennyi gyermekcsoport nevelőmunkájában.

2.3. Az ellenőrzés és értékelés rendszere:

Az ellenőrzés az intézményben lehet külső és belső ellenőrzés.

Külső ellenőrzés: végezheti:

- önkormányzat
- szakértő
- Állami Számvevőszék
- Magyar Államkincstár

Célja:

Az intézmény gazdálkodási, pedagógiai, tanügyigazgatási feladatainak, intézkedéseinek ellenőrzése.

Feladata: az esetleges hiányosságok kiszűrése, intézkedés ezek megoldására.

Belső ellenőrzés:

Az óvodavezető, illetve az általa megbízott vezető beosztású dolgozó végzi. A belső ellenőrzés az óvoda pedagógiai, tanügyigazgatási, gazdálkodási, munkáltatói feladatainak ellátására, elemzésére és értékelésére, valamint a további feladatok meghatározására terjed ki.

A belső ellenőrzés kiterjed a helyi nevelési program hatékonyságának ellenőrzésére.

Célja:

A harmonikus személyiségfejlesztés nyomon követése, kiemelve a készség- és képességfejlesztés eredményeit.

Feladata:

A cél eléréséhez szükséges fejlesztőfolyamat ellenőrzése az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig.

A gyermek fejlődési jellemzőinek nyomon követése, valamint az óvodapedagógus nevelői hatékonyságának vizsgálata.

A 2010/2011-es nevelési évtől intézményünkben folyamatosan bevezetjük a Dr. Bakonyi Anna által kidolgozott „Az óvodáskorú gyermek értékelési és mérési rendszere”-t, amelyet kiegészítünk a gyermek anamnézisével.

A PROGRAM
ALKALMAZÁSÁNAK
FELTÉTELRENDSZERE

3.1. Az óvodapedagógus feladatai:

Mottó: „Az óvodapedagógus király a gyermek birodalmában,
ha nemcsak törvényeket talál ki, hanem figyelembe veszi
a gyermek törvényeit is.”

(Ancsel Éva)

Az óvodapedagógus alapvető feladata az érzelmi biztonság megteremtése. Olyan pedagógiai környezetet teremtse, hogy minden gyermek számára elősegítse az optimális fejlődési folyamatot, a kisgyermek az óvoda felnőtt dolgozóiban társra és természetes támaszra találjon. A gyermek olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, amely igazodik az egyéni szükségleteihez, az életkori és egyéni fejlődési sajátosságaihoz.

A tudatos, tervszerű nevelőmunka érdekében az óvodapedagógus folyamatosan bővítse ismereteit.

Nevelési célunk a családokkal való szorosabb együttműködés, a családok segítése, erősítése, a nevelési színterek nevelő hatásainak kiegyenlítése, szinkronba hozása.

Kiemelt feladatunk az óvoda- iskola átmenet zökkenőmentes biztosítása, az inkluzív pedagógia alkalmazása, a játéktevékenység új tartalommal való megtöltése.

Az óvodai élet folyamatosságának biztosításával a sokoldalú, változatos tevékenységének lehetőségének megteremtésével a gyermekek számára önfeledt, boldog gyermekkort teremt, melyben:

- kedvük, igényeik, vágyaik, elképzeléseik szerint játszhatnak, mozoghatnak térben és időben
- átélhetik a mesék, versek szárnyaló világát, bábozhatnak, dramatizálhatnak
- átérezhetik a hagyományok üzenetét
- nap, mint nap színes élményeket szerezhetnek önmagukról, pajtásaikról, a segítő-elfogadó felnőttek jelenlétéről, az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok és mennyiségek birodalmáról
- kérdéseiket bátran és nyíltan megfogalmazhatják, játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől

- kialakul igényük az önkifejezésre, az önálló alkotásra, a véleményalkotásra

3.2. Szervezeti és időkeretek:

A csoportszervezés alapelvei

A csoportszervezés szempontjai tanévenként, a gyermekek életkora, fejlettségi szintje, valamint az óvoda Alapító Okirata határozza meg.

A nevelőtestület közös megegyezése alapján minden nevelési évben szervezhető homogén és heterogén csoport egyaránt. A csoportok lehetőleg felmenő rendszerben, 3-4 nevelési évre szervezhetőek, ugyanazon felnőtt közösséggel. A csoportlétszámok kialakításánál figyelembe vesszük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek arányos elosztását, a nemek egészséges arányát, valamint a szülők szakmailag mérlegelt igényének kielégítését.

Időkeretek:

Hetirend:

Az óvónő módszertani szabadságát szem előtt tartva tág időkeretet biztosít az óvodai nevelés komplex tevékenységeinek szervezésére és lebonyolítására.

Napirend:

Az óvodai csoportok mindennapi életének szokásrendszerét határozza meg. Rugalmas, mely elegendő időt biztosít az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre. A belső motivációval folytatott tevékenységekhez, a valódi aktivitáshoz nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

3.3. Személyi feltételek:

Alkalmazottak létszáma: 23,5 fő

Felsőfokú végzettségű főállású óvónők: 15 fő

Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák: 7,5 fő

Egyéb munkakörben foglalkoztatott főállású dolgozó: 1 fő

Egyéb szakképesítéssel rendelkező óvodapedagógusok:

Népijáték és Kézimesterségek Főiskolája: 1 fő

Szakvizsgázott pedagógus: 5 fő

Óvónőképző Főiskola 3. évi kiegészítő képzésén
végzett óvodapedagógus: 3 fő

Posztgraduális képzésben részt vett óvodapedagógusok:

Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola: 2 fő

Szakértők száma óvodai szinten: 1 fő

Személyi feltételek szöveges bemutatása:

Szakmailag kiválóan felkészült a nevelőtestület minden tagja, attitűd-beli beállítottságuk anyáskodó, meleg, szeretetteljes. Jellemző nevelőtestületünkre az egymás iránti tisztelet, egymás munkájának segítése. Szakmai munkánk színvonalának emeléséhez hozzájárulnak az intézményben létrejött munkaközösségek, valamint a különböző feladatok megoldására létrehozott team-ek, amelyek az egyes részterületek kidolgozásával, segédanyagok készítésével segítik nevelőmunkánkat.

Nevelőtestületünk nyitottságát jellemzi, hogy a 2009/2010-es tanévben 6 óvodapedagógus végezte el az óvodai kompetencia alapú programcsomaghoz rendelt tanfolyamokat. Intézményünkben a nevelőtestület tagjai több évtizede dolgoznak együtt, így az óvónői párok kialakításában az azonos nevelési elveket, stílusokat valló párosítás a domináns.

Az óvónők és a dajkák szakmai kapcsolata jó, valamennyi dajka szakképzett, így az együttműködés szakmailag megalapozott és harmonikus. A nem pedagógus alkalmazottak is ismerik nevelési célkitűzéseinket és maximálisan támogatják a pedagógusok munkáját. A kistérségi logopédiai ellátás keretében 1 fő logopédus segíti munkánkat. Feladata a gyermekek beszédhibáinak szűrése, javítása, dyslexia preveniója.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését gyógypedagógus segíti. Feladata ezen gyermekek terápiás megsegítése, valamint tanácsadás a pedagógusoknak és a szülőknek.

3.4. Tárgyi feltételek:

Intézményünk 3 feladatellátási helyen működik, épületeink állaga eltérő képet mutat. A selypi telephely 100 éves épület, jelentős mértékű felújításra szorul. A mátravidéki erőműi épület felújítása szintén szükséges. Lőrinciben 2007-ben külső felújítás történt, viszont a nyílászárók, a vízvezetékrendszer, a fűtési rendszer igen elavult, felújítása szükséges. Játzóudvaraink felszerelésénél törekszünk a természetes anyagok alkalmazására, mindhárom telephely udvarán fából készült játékeszközök segítik a gyermekek mozgásfejlesztését. Az Európa Uniós normák szerint cseréljük, és felújításuk folyamatosan történik. Sajnos tornaszoba kialakítására az elmúlt időszakban anyagi fedezet híján nem került sor az intézményünkben, ennek megvalósítása a következő évek feladata.

**TERMÉSZETES
GYERMEKI
MEGNYILVÁNULÁSOK**

4.1. Mozgás

Cél:

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően felfokozott mozgásigényük kielégítése, hogy képességeik, egészségük megóvásával alakuljanak személyiségtulajdonságaik (bátorság, fegyelmezettség, kitartás). Törekszünk arra, hogy az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet töltsön be a mozgás. Az aktív nagymozgásoktól az egyensúlyérzék fejlesztésével, a szem-kéz, szem-láb koordinációjával, a finommotoros manipuláción keresztül célunk a személyiségfejlődésének elősegítése, mely kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességeket.

Feladat:

A természetes mozgáskedv megőrzését, a mozgás megszerettetését, továbbá egy egészséges életvitel kialakítását tekintjük feladatunknak.

Óvodai életük során nagy hangsúlyt fektetünk mozgástapasztalataik, készségeik és mozgáskoordinációjuk alakítására. Ennek érdekében fontos a testi képességek és a fizikai erőnlét fejlesztése, az értelmi struktúrák és szociális képességek mozgáson keresztüli fejlesztése.

A mi óvodánk sajátos feladatának tekinti a prevenciót, ennek érdekében rendszeresen szervezünk tartásjavító, mezítlábas és kondicionáló tornát.

Szülői igényekhez igazodva kutatjuk az olyan mozgáslehetőségeket, amelyek nem tartoznak szorosan az óvodai nevelés körébe (úszás, korcsolyázás, lovaglás), segítséget nyújtunk ezek megszervezésében.

A mozgáskoordináció fejlesztéséhez megismertetjük a gyermekekkel a ritmikus mozgást, a táncot. A zenét, mint eszközt szívesen használjuk a mozgásban.

Kirándulásokkal, túrákkal kitartó mozgástevékenységre szoktatjuk a gyermekeket.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Lényegesnek tartjuk a megfelelő motivációt, mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítását, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítését, a szükséges és elégséges szabályok elsajátítását.

Ügyelünk arra, hogy az eszközök illeszkedjenek a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, a csoport összetételéhez.

Játék közben a testnevelési eszközök a gyermekek rendelkezésére állnak, beépülve spontán tevékenységükbe.

Mozgásfejlesztés a mindennapos testnevelésben

Napi rendszerességgel legalább egyszer, gondosan megszervezve végezzük. Anyagát elsősorban mozgásos játékokból állítjuk össze, kiegészítve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal.

Célunk, hogy igénnyé, majd szokássá váljon a mindennapos mozgás a gyermekek életében.

Mozgásfejlesztés a testnevelés keretében

Építve a spontán érzelmi motivációkra, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét a tervezésnél, és végrehajtásnál egyaránt.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek jó hangulatban, jó közérzetben vegyenek részt a testnevelésben, ügyelünk arra, hogy ne hajtsuk túl a versengést.

Biztosítjuk a gyermekek megfelelő terhelését az aktivitási szintek változtatásával, s így módon a kiváltott fizikai aktivitás előhívja és erősíti a szellemi aktivitást is.

Igyekszünk olyan speciális gyakorlatokat végezni, amely egyes testalkati deformitások prevencióját segítik elő. Törekszünk arra, hogy a játék és a játékoság jellemezze a tevékenységet.

Fontosnak tartjuk a kézi szerek használatát, de a legfontosabb a gyermekek számára a minta, mely tökéletes, esztétikus, pontos mozgásra ösztönzi őket. Itt kihasználjuk a gyermekek utánzási vágyát, ezért az óvónői minta hibátlan kell, hogy legyen.

A testnevelés, a helyiség, az öltözék, a tornaszerek használata miatt kötött tevékenységi formában történik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Tud nagy mozgásokat végezni – futni, mászni, csúszni, kúszni.

Egyensúlyoz talajon, alacsony szereken egy lábon, magasabb szereken két lábon.

Ismeri a vezényszavakat és ennek megfelelően mozgásokat végez.

Irányokat változtat: jobbra, balra, hátra, fordul.

Különbséget tesz harmonikus és összerendezett járás és futás között.

Egy lábon és páros lábon szökdel és tovahalad.

Átugrik kisebb akadályokat.

A labdát feldobja, elkapja, gurítja, vezeti és céloz vele.

Guruló átfordulást végez előre, hátra.

Álló rajtból 20-30 métert fut.

Az egyéni és csoportversenyeknél a szabályokat betartja.

Kitartóan végez mozgásokat.

Toleránsan viselkedik társaival szemben, elfogadja a különbözőséget.

4.2. Játék

A játék a gyermekek fejlődésében semmivel nem helyettesíthető tevékenységi forma, a tanulás egyetlen lehetséges színtere.

Cél:

A gyermekek személyiségének fejlesztése, különös tekintettel a mozgásra, értelmi képességük fejlesztésére, kreatív együttműködésre ösztönzésekre, érzelmi életükre, helyes viselkedési szabályok elsajátítására, nyelvi kommunikációs készségükre. Biztosítjuk a szabad, elmélyült, spontán játék teljes körű lehetőségeit.

Feladat:

Nyugodt családi légkör kialakítása, megfelelő hely, folyamatos időkeret biztosítása a szabad, elmélyült játékhoz. Elegendő időt adunk a feloldódáshoz. A gyermeki fantáziát megmozgató játékszereket biztosítjuk a gyermekek számára. Igyekszünk kialakítani az egészséges versenyszellemet. Félkész játékeszközökkel elősegítjük a kreativitás, fantázia fejlődését. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte és indirekt irányítása érvényesüljön.

Óvodai életüket úgy szervezzük, hogy játéktémáikhoz megfelelő élményanyagot biztosítsunk.

Gyakorlójáték során a nagymozgásoktól a finommotorikáig vezet sok-sok ösztönös, majd irányított mozdulat, melyek lassan harmonikussá válnak, ha biztosított hozzá a megfelelő tér, idő, eszköz. Gyakorlással kialakul az „énkép”, a testséma fogalmai tisztázódnak, próbálnak általánosítani. Segít a tükör használata, a célirányos játékok használata.

A nagyméretű építőelemek rakosgatásától a puzzle játékokon, gyöngyfűzésen keresztül eljutnak a finommotorika legapróbb műveleteihez, mellyel szem-kéz koordinációjuk fejlődik. Így képesek lesznek az íráshoz szükséges feltételek teljesítésére.

Ismerkednek az alapszínekkel, később az árnyalatokkal, a főbb formákkal, játék közben felfedezik a hasonlóságot, a különbségeket, okozati meglátásaik alakulnak, a szabályokat is felfedezik a sorozatos ismétlődések során. Játékukat beszélgetéssel kötik össze (önmagukkal, társsal, óvónővel). Egyre többször eszükbe jut vers- és meserészlet, melyeket beépítenek játékukba, esetleg önállóan el is játsszák.

Építő-konstruáló tevékenységük a nagyobb tárgyakkól való rendezésből folyamatosan átalakul az óvodáskor végére a legapróbb elemek rendezéséig. Közben térben és síkban rögzül az oldaliság, a testséma másokhoz való viszonyítása. Az apró térmozgások és a figyelemfelkeltő játékok elősegítik a szem-kéz koordináció fejlődését. A gyermekek igyekeznek a valósághoz hű képet alakítani építgetés közben, óvodáskor végére elsajátítanak sok matematikai műveletet, átélik az alkotás örömét. Eltervezik, síkból térbe áthelyezik ötleteiket. Óvónői segítséggel, egymással való beszélgetés során aktívan használják a térbeli kiterjedések fogalmait, használják a névutókat is. A gyermekek, élményeiket leginkább a **szerepjátékban** tudják visszaadni, gátlásaikat feloldani, problémáikat megoldani. A kezdeti gyakorlójátékból kibontakozó alapvető szerepjátékoktól eljutnak a szervezett, tervezett, alkalmazkodóképességet, empátiát igénylő, szabályokat állító és elfogadó szerepjátékig. Eközben egyre pontosabbá válnak a testséma fogalmai, a sok tapasztalatszerzés során felfedezik az időrendiséget.

Sok lehetőséget biztosít a játék közbeni beszélgetés a beszédkedv fellendítésére kiscsoportban. A nagyobbaknál különféle kifejezések, felkiáltó, óhajtó, kérdő mondatok használata is előtérbe kerül.

Az első **szabályjátékok** közé tartoznak a nagymozgásos labdajátékok, ugróiskolák, melyek szabályait mindenkinek tiszteletben kell tartani. Képesek a siker- és kudarcélmények átélésére, tudnak küzdeni. A szem-kéz-láb koordinációjának fejlesztésére igen jó eszköz a foci, és az ugrókötél. Óvodáskor végén már az értelemfejlesztő játékok változatos fajtáival is megismertetjük őket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Szociálisan érettebbé válnak, kooperatív készségük alakul, önbizalmuk, logikus gondolkodásuk fejlődik, pontosabbá válik észlelésük. Verbális fejlesztésük során aktív és passzív szókincsük folyamatosan bővül, hallás észlelésük játék közben pontosabbá válik. A nézelődéstől a tervezett tevékenységig tapasztalatszerzés közben a megszerzett ismereteket alkalmazzák. Megismernek sokféle anyagot, műveletet. Játék közben alakul társas kapcsolatuk, tudnak viselkedési szabályokat, eljutnak a fakanálbáb mozgásától a kesztyűbábbal történő finom mozgásokig. A paraván mögött bemozognak a teret. Játék közben feloldódnak, érzelmeiket bátran kifejezik. Használják a hangutánzó szavakat, játszanak a hangszínükkel. Bábelőadás közben kulturáltan viselkednek.

A dramatizáláshoz használt kellékek inspirálják az aktuális játékot, de eszköz nélkül is ki tudják fejezni magukat. Kedvenc meséjüket hangulatosan bemutatják.

Drámajáték, mint módszer a személyiségfejlesztésben

Cél:

A személyiség alakítása, a társakkal, a környezettel történő kapcsolat felvétele és megtartása, önmagunk elfogadása, és elfogadtatása.

Feladat:

Fejlődjön, önállósodjon a gyermek gondolkodása, munkavégzése pontosabbá, megszervezettebbé váljon, tanulja meg konfliktusait demokratikus úton rendezni.

Fejlődjön humorérzéke, a különbözőség elfogadására való képessége, önismerete, mozgás- és kommunikációs készségei gazdagodjanak, tökéletesedjenek.

A drámajáték segíti a gyermekek önismeretét, egymás és a világ megismerését. Kapcsolatteremtő, bizalomérzékelést fejlesztő, feszültségoldó játékok, személyiségfejlesztő játéktevékenységekről van szó. Ezek mesehelyzetek, szituációs és „mintha” játékok. Minden játéktevékenység dramatikus jellegű, játékosztönből fakad, élethelyzetek és viselkedésminták utánzásán alapul. Ezek a játékok cselekvést, aktív részvételt kívánnak a gyermektől. Az óvodában alkalmazható drámajátékokban együttjátszásról van szó, az egész csoport együtt játszik, mindenki azonos szituáció részese. A gyermekek a saját fejlesztési szintjüknek megfelelően vesznek részt a helyzetekben, mintát adva ezzel kortársaiknak. Az óvodáskorosztály tanulása játékban valósul meg és támaszkodik – sokféle érzékszervet bevonva – a cselekvő tapasztalatszerzésre. A drámajáték természetéből és eszközeiből adódóan megkönnyíti az ismertanyag rendszerezését, hozzásegít ahhoz, hogy a gyermekek minél gazdagabb személyiséggé váljanak, alakuljon reálisabb énképük önmagukról és az őket körülvevő világról úgy, hogy mindeközben megőrizték derűs életszemléletüket. A gyermekek vágyai, egyéni elképzelései saját érzelemszűrőjükön keresztül valósul meg, s egyidejűleg gazdagodnak élményekben, tapasztalatokban.

Melléklet: A TÁMOP 3.1.4. projekt során saját innovációként elkészült három drámajáték gyűjtemény.

1. Drámajáték, mint segítő módszer alkalmazása az óvoda és a szülői ház kapcsolatának erősítésére, az óvodáskorú gyermekek szociális kompetenciájának fejlődése érdekében.
2. Drámajáték gyűjtemény az anyanyelvi nevelés fejlesztéséhez.
3. Drámapedagógiai módszerek a gyerekek önkifejezése, gondolkodáskészsége, kooperatív készségének fejlesztésére, melynek hatására az iskolai életben könnyebben megállják a helyüket.

4.3. Az egészséges életmód szokásai

Programunkban az egészséges életmódra nevelés terén is a prevencióra fektetjük a hangsúlyt.

Cél:

A gyermekeink testi, lelki harmóniájának megteremtése, és életkoruknak megfelelő optimális életritmus kialakítása.

Feladat:

Az egészséges környezet folyamatos biztosítása. A környezet tisztán tartása, rendjének megóvására való igény kialakítása.

Csoportszobáink eszközeinek rendben tartása, más tevékenységhez használt eszközök tisztán tartása, azok használatának szakszerű megismertetése.

Óvodáink udvarának kialakításánál és felszereltségénél figyelembe vesszük, hogy a gyermekek sokféle tevékenységét kell, hogy szolgálja a különböző évszakokban és napszakokban.

Törekszünk a betegségek megelőzésére, a gyermekek egészségének megőrzésére. Egészségmegőrző szokásokat alakítunk ki. A beteg gyermeket elkülönítjük.

Szakember segítségével évente elvégezzük a szűréseket.

A gerinc és a mozgásszervek elváltozásainak megelőzése érdekében a helyes testtartás kialakítására törekszünk, ezért intézményünkben tartásjavító tornával szolgáljuk a prevenciót.

Az óvodába lépés alkalmával elkészített anamnézis segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak, hogy a gyermekekkel segítőkészen bánjanak, és nagyobb probléma esetén a szülőket megfelelő szakemberhez irányítsák.

Folyamatos életritmus kialakítása:

A napirendet, óvodánk sajátosságait figyelembe véve, a gyermekek mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg.

Az időjárástól függően fokozatosan növeljük a szabad levegőn eltöltött tevékenységek idejét. Ezzel szervezetük ellenálló képességét, edzettségüket fejlesztjük.

Napirendi javaslat (szeptembertől - májusig)

- 7⁰⁰ -10³⁰ - Párhuzamos tevékenységek: szabad játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, óvónő által kezdeményezett tevékenység, kötelező testnevelés heti egy alkalommal, mindennapos testnevelés
- 10³⁰ - 11³⁰ - Udvari játék, levegőzés
- 11³⁰ - 12³⁰ - Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
- 12³⁰ - 15⁰⁰ - Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
- 15⁰⁰ - 17⁰⁰ - Párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdó-használat, uzsonna, szabad játék, óvónő által felajánlott tevékenység

Napirendi javaslat (júniustól - augusztusig)

- 7⁰⁰ -12⁰⁰ - Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, tízórai, fürdés, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység
- 12⁰⁰ - 13⁰⁰ - Előkészület az ebédhez, ebéd
- 13⁰⁰ - 14⁴⁵ - Előkészület a pihenéshez, pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
- 14⁴⁵ - 17⁰⁰ - Párhuzamos tevékenységek: uzsonna, játék a szabadban, óvónő által felajánlott tevékenység

Gondozás:

Kellemes, nyugodt, biztonságos környezetet igyekszünk biztosítani a gyermekek számára.

A gondozási feladatok teljesítése közben fontosnak tartjuk a gyermek – felnőtt közötti bensőséges kapcsolat kialakítását. A felnőtt (szülő, óvónő, dajka) mindig mintát ad a gyermek számára.

Fontos a testápolás, öltözködés és étkezési szokások megalapozása, kialakítása, hogy az óvodáskor végére szükségletté váljanak.

Az elvégzendő feladatokat, az ismeretek nehézségi fokát a képességekhez mérten egyénenként növeljük. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermek mindig kudarc nélkül javíthassa hibáit.

Fontosnak tartjuk, hogy minden tevékenységüket tudatos, pontos szóbeli megerősítés kísérje.

Étkezés:

Az óvodai élet során kialakítjuk az önkiszolgálás és az önálló étkezés szokásait.

Törekszünk a kulturált étkezési szokások kialakítására, és az étkezéssel kapcsolatos illemszabályok kialakítására.

A kompetencia alapú óvodai programcsomagot alkalmazó csoportokban a folyamatos tízórai és uzsonna segíti a tevékenységekben való megszakítás nélküli részvételt.

Testi nevelés:

Fontos a természetes mozgásigény kielégítése, a gyermek egészségének, testi épségének védelme, edzése.

Területei:

- Levegőzés- a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék
- Pihenés- legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása, az alvás előkészítése mesével
- Egészséges táplálkozás kialakítása- igyekszünk a családoknak modellt nyújtani megismertetjük az egészséges ételekkel a szülőket és a gyermekeket

Testápolás:

Fontosnak tartjuk a testápolás során a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását. Rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat, és tisztaságigényüket kialakítjuk.

A szülőkkel közösen, együttműködve törekszünk a testápolás szokásainak kialakítására és fenntartására.

Öltözködés:

A szokások kialakításánál figyelembe vesszük az időjárás változásait, az óvodai élet tevékenységeit.

Rendszeres ellenőrzéssel a saját holmijuk rendben tartására neveljük őket. Törekszünk az önállóság elérésére.

Egészségvédelem, edzés:

Az egészséges életvitel igényének megalapozása kiemelt feladat az óvodáskorban. A baleset-megelőzés fontos szempont, az állóképességük fejlesztésével eddük szervezetüket.

Óvodánk részt vesz a dohányzást megelőző programban.

Melléklet:

- Egészségre nevelés, a TÁMOP 3.1.4. projekt keretében kidolgozott témahét, melynek pontos címe:

A gyerekek táplálkozási, higiénés és mozgásigényének megteremtését segítő program, mely segítségével szokásukká válik ezek előnyben részesítése, és a későbbiekben igényük lesz ezek folytatása iránt; („Makk Marci”).

- Jó gyakorlat átvétele: Komplex egészségnevelés óvodáskorban

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- tudnak önállóan tisztálkodni és a tisztálkodáshoz megfelelő eszközt kiválasztani
- ismerik a higiéniai szabályokat
- önállóan öltöznek, az időjárásnak megfelelően
- holmijaikra vigyáznak, önállóan bekötik a cipőjüket
- étkezéskor a kanalat, kést, villát rendeltetésszerűen használják
- kulturált körülmények között fogyasztják el az önállóan kiszedett ételt
- környezetükben igény a rend és a tisztaság
- toleránsak, segítőkészek a kisebbekkel és az eltérő ütemben fejlődő társaikkal

4.4. Erkölcsi normák, érzelmi nevelés és szocializáció

Cél:

Óvodás korban a gyermekek személyiségének fejlesztése a közösségen belül történik, az egymásra figyelésben, együttműködésben, segítségadásban, és néhány együttélési szabály betartásán keresztül szembesül a gyermek az alapvető erkölcsi normákkal.

Feladat:

A barátságos, derűs csoportlégtör kialakítása a befogadástól egészen az óvodáskor végéig.

Igyekszünk szeretetteljes, elfogadó kapcsolatot kialakítani a gyermekekkel. Életüket úgy szervezzük, hogy sok közös élményen, közös tevékenységen, tapasztalatszerzésen alapuljon. Törekszünk a pozitív erkölcsi tulajdonságok megerősítésére, mint például segítőkészség, figyelmesség, önfegyelem, közös munka öröme. Tudjanak együtt élni a sokszínűséggel, örüljenek a többértékűségből fakadó színes életlehetőségeknek (eltérő szokások, kultúrák, életmódok, műveltségek összeegyeztetése).

Érzelmi nevelés és szocializáció tartalma:

A kisgyermek óvodába kerülése után mind jobban megismeri önmagát, az őt körülvevő szűkebb és tágabb környezetet.

Éntudata, énképe fejlődik, testséma ismerete egyre bővebb lesz.

A befogadás során legfontosabbnak érezzük az érzelmi biztonság nyújtását. A tudatosan szervezett együttlétből a gyermekek együttműködését szeretnénk elindítani. Fontos, hogy megtalálják helyüket a csoportban és az óvodában, kielégíthessék természetes társas szükségleteiket.

A társas együttműködés alapja a megközelítőleg egységes szokás- és hatásrendszer. Az óvodai élet folyamata járuljon hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtéséhez.

Éppen ezért legfőbb tevékenységük a játék és a mozgás legyen, de

- érvényesüljön benne a folyamatosság
- a rugalmasság
- összhangban legyen a család napirendjével
- az óvoda pedagógus és a gyermek között kialakult szoros kapcsolat tegye lehetővé az elmélyült tevékenykedést.

A társas együttműködés terén úgy alakítjuk a csoportok szokásrendszerét, hogy gördülékennyé tegye az adott gyermekcsoport életét, hiszen a közös élet biztonsága, nyugalma ezen alapul.

Közös örömök, élmények átélésére törekszünk ünnepek, kirándulások, rendezvények szervezésével.

A csoportok hagyományrendszerét úgy alakítjuk, hogy növelje a gyermekekben az összetartozás érzését.

A mi óvodánkban a társas együttműködés irányításában az óvodapedagógustól elvárjuk, hogy:

- elsőszámú modell – példakép legyen
- magatartása határozott, ugyanakkor barátságos, szeretetteljes, őszinte legyen
- személyiségében jelenjen meg az optimizmus, a tapintat, az empátia
- éljen metakommunikáció eszközeivel: mimika, hangszín, hangerő.

A baráti kapcsolatokat támogatjuk.

A konfliktushelyzetek megoldásába, nem szólunk bele, csak akkor, ha ez elkerülhetetlen. Tesszük ezt abból a kiindulásból, hogy ebben a folyamatban fejlődik legjobban a gyermekek felelősségérzete, kötelességtudata, toleranciája.

A társas kapcsolatok alakításában azt tartjuk szem előtt, hogy a követelés, bizalom, elismerés ne csak az egyes gyermekeket, hanem az egész csoportot formálja.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

Igényükké váljon a viselkedés és a helyes cselekvés szokásainak, szabályainak betartása.

Érdeklődjenek társaik, barátaik iránt, ragaszkodjanak egymáshoz.

Érezzenek együtt a közösség tagjaival, segítsenek egymásnak.

Bízzanak önmagukban és társaikban.

Örüljenek a közösen elért sikereknek.

Természetes szükségletükké váljon a közös tevékenység.

Konfliktus helyzetekben képesek legyenek együttműködni.

A szokatlan megnyilvánulásokat megértéssel fogadják.

Szívesen dolgozzanak a közösségért, a vendéget szeretettel fogadják.

Figyelmesen hallgassák a felnőttek és társaik közlését.

4.5. Munkajellegű tevékenység

Cél:

A mindennapi élet szerves részeként a természeti és társadalmi környezetről speciális ismereteket szerezzenek a gyermekek.

A munkajellegű tevékenység, olyan játékos elemeket is tartalmazhat, amelyben a gyermek a közösségért való tevékenység örömét élheti át.

A gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A játék mellett a személyiségfejlesztés fontos eszköze, cselekvő tapasztalással jut ismeretekhez a gyermek.

Feladat:

A gyermekek a tevékenység során tapasztalják meg, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, változtathatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti környezetét.

Intézményünkben arra törekszünk, hogy a gyermekek munkájuk során jussanak el oda, hogy természetes, észrevétlen módon reagáljanak a kellő szükségleteikre, vegyék észre, ha valamit meg kell csinálniuk.

Munkavégzésük során szerezzenek tapasztalatokat, az irányító és szervező funkciót egyre inkább vegye át a tevékenységre épülő lehetőségek biztosítása.

Munkajellegű tevékenység során fejlődik a gyermekek megfigyelőképessége, emlékezete, problémamegoldó gondolkodása.

Munkavégzés során a gyermeknek állandóan alkalmazkodni kell társaihoz, ezáltal természetes módon fejlődik szociális magatartásuk, társas kapcsolatrendszerük.

Az eszközök célszerű használatán kívül kialakulnak a munkavégzés, munkaszervezés képességének alapjai, fejlődik a gyermekek kitartása, felelősségérzete, önértékelése.

Ezeket a tevékenységeket igyekszünk úgy megszervezni, hogy azok a gyermek számára örömforrást, élményt jelentsenek.

A tevékenység tartalma:

1. Testápolás
2. Étkezés
3. Öltözködés
4. A környezet rendjének megőrzése
5. Alkalmoszerű munkák
  - egyéni megbízatások
  - közösségért végzett munka (naposi munka)
  - felelősi munka
  - kisebbek segítése
  - növény- és állatgondozás, környezetgondozás

A fejlődés jellemzése az óvodás kor végére:

1. Testápolás

A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan szükség szerint végzik el. A tisztálkodási eszközöket rendeltetésüknek megfelelően használják, tisztán esztétikusan helyre teszik. A mosdó rendbetételében szükség szerint segítenek.

2. Étkezés

Önállóan étkeznek, az ételt jól megrágnak. Használják rendeltetészerűen az evőeszközöket és a szalvétát. Önállóan töltenek folyadékot, felméri a számukra megfelelő étel mennyiséget. Szokásukká válik a kulturált étkezés.

3. Öltözködés

Az időjárásnak és a napirendnek megfelelően öltöznek, vetkőznek önállóan. Ruhájukat összehajtogatják, és a helyükre teszik. Tudnak gombolni, fűzni, kötni.

4. A környezet rendjének megőrzése

A csoportszoba játékait, berendezéseit rendben tartják. Segítenek tisztántartásukban, esztétikus elrendezésükben. Ügyelnek az óvoda épületének, és udvarának rendjére, a tisztaságra.

Alkalmoszerűen részt vesznek a rendben tartásban. Segítenek a csoportszoba átrendezésében, eszközök előkészítésében.

Megszüntetik az apróbb rendetlenséget.

5. Alkalmoszerű munkák

Biztonságban mozognak az óvoda egész területén, bizalommal fordulnak a felnőttekhez, és a kapott feladatokat szívesen teljesítik. Örömmel végzik a naposi munkát, ügyelnek a szokások és a szabályok betartására.

A kijelölt felelősök eleget tesznek a megbízatásuknak.

Segítőkészen fordulnak a kisebbekhez és az eltérő ütemben fejlődő társaikhoz.

Önállóan gondozzák az élősarok növényeit és állatait.

5.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése:

Az óvoda Alapító Okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális technikai eszközök a gyermekek részére és a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Célunk:

- a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége
- a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjonak beilleszkedni a társadalomba

Alapelvünk:

- a sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön
- valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztő játék a legeredményesebb formája a fejlesztésnek
- gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők
- az óvónőknek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést
- a gyermekek mindenekfelett álló érdekében az óvodapedagógusok felelőssége, hogy minden rendelkezésükre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakoztatásához.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúly érzék fejlesztése
- a kognitív funkciók fejlesztése
- manuális készség, finommotorika fejlesztése

- kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése, játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása
- a szociális kompetenciák fejlesztése

Az integrált nevelésből adódó óvónői feladatok:

- inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása
- a sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, a gyermek adott fizikai állapotát
- ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt
- a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni
- az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modellértékű, mint az övé
- a hatékonyság, eredményesség, szakszerűség érdekében az óvodapedagógus működjék együtt a gyógypedagógussal, logopédussal, pszichológussal, fejlesztő pedagógussal

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járjanak óvodába
- a közösségen belül találják meg helyüket, ne kerüljenek peremhelyzetbe
- a bemeneti fejlettséghez képest legyen kimutatható fejlődés

5.2. Az óvodapedagógus fejlesztő feladatai:

Ha az óvodapedagógus azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában lemaradt, vagy tartósan stagnál, abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonságosan mozog. Fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat, el kell őt juttatni a fejlettség következő szintjére. Időt, és lehetőséget kell biztosítani az egyik területen hiányosan elsajátított, vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való gyakorlására.

A korrigálható lemaradások nagyrészt megelőzhetőek olyan tevékenységekkel, melyek természetes módon fejlesszék a gyermekek képességeit, pl. mozgásos játékeszközök, logikai játékok.

5.3. Az egyéni fejlesztő program alkalmazásának területei:

A fejlesztés területeinek bemutatása:

Mozgásfejlesztés:

Nagymozgások fejlesztése:

- járás
- futás
- ugrás
- csúszás
- kúszás
- mászás

Szem-kéz koordináció fejlesztése

Szem-láb koordináció fejlesztése

Egyensúlyérzék fejlesztése

Finommotorikus koordináció fejlesztése

Testséma fejlesztés:

Testrészek ismerete

Test személyi zónáinak alakítása

Testfogalom

Percepció fejlesztés:

Vizuális fejlesztés

Alaklátás- és formaállandóság fejlesztése

Tapintásos-sztereógnosztikus észlelés fejlesztése

Mozgásos észlelés fejlesztése

Térészlelés-térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése

Hangzási analízis fejlesztése

Keresztcsatornák fejlesztése

Verbális észlelés:

Tárgyak megnevezése

Térbeli viszonyok

Osztályozás

5.4. Migráns gyermekek interkulturális nevelése:

Migráns gyermek az, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- a migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést
- az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet
- az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesíteni kell

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvónői feladatok:

Az óvónő felkészülése a gyermekkel és a szülőkkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait.

A migráns kisgyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása, előzetes szocializációs tapasztalatai. Az óvónő legfontosabb feladata, hogy főleg a kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságát megteremtse. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása szükséges a többségi gyermekek számára. A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbözőségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása, a gyermekek érdeklődési körét (játék, mese, vers, ének, zene, tánc) figyelembe véve valósítható meg. A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen jár óvodába
- a gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát
- szívesen játszik társaival és a csoporttársak is keresik az ő társaságát
- megérti a magyar szavak jelentését
- szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

**AZ ÓVODAI ÉLET
TEVÉKENYSÉGFORMÁI
A KOMPLEXITÁS JEGYÉBEN**

6.1. A külső világ tevékeny megismerése, környezetünk mennyiségi és formai összefüggései:

Célunk:

A mi óvodánkban a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szereznek tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Arra törekszünk, hogy ismerjék meg és szeressék környezetüket, megfelelő ismeretekkel rendelkezve igazodjanak el benne.

A környezet megismerése során alakuljanak ki náluk a kultúrált és biztonságos életvitel szokásai, az elfogadott viselkedési normák, érzelmi és erkölcsi viszonyok.

Feladatunk:

Intézményünkben fontos feladat, hogy a gyermekek környezetükkel való kapcsolata tevékenységek közben tapasztalatszerzések útján valósuljon meg. A gyermekek számára természeti és társadalmi környezetükben sok olyan lehetőséget biztosítunk, ahol életkoruknak megfelelő ismereteket szerezhetnek. A gyermekek tapasztalataira, élményeire támaszkodva jussanak új ismeretekhez az őket körülvevő közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezetükből. A gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, megismerési vágyára építünk. A gyermekek érzelmi alapon válogatnak a család és az óvoda által nyújtott hatásokból, ezért arra törekszünk, hogy olyan hatások ériék őket, amelyek környezetük felfedezésére ösztönzi őket. A gyermeki gondolkodási képesség fejlesztése érdekében olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik kísérletezésre, többféle megoldás közötti választásra. A feladatoknál a differenciálás elvét figyelembe véve mindig az adott gyermek fejlettségi szintjére építünk.

Tartalom:

A környezet megismerésére nevelés témái óvodáskorban kevésbé behatároltak, ezért tartalmi és módszertani ötletek kipróbálására is sokféle lehetőséget nyújtanak. A témák szinte kínálják a valóság megtapasztalásának, a játékos cselekedtetésnek, tevékenykedtetésnek a lehetőségeit.

A témák feldolgozásánál előnyben részesítjük azokat az eljárásokat, amelyek igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, mozgásos játékokra, érzékszervi megtapasztalásokra épülnek. Előtérbe helyezzük a minél többoldalú érzékelést, mint az ismeretek megszerzésének egyik fontos forrását. Elvünk, hogy a tevékenységet minden esetben hassa át a játékoság, az élményt adó, oldott légkörben történő cselekvés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek ismerje személyes adatait, testrészeit, érzékszerveit, ezek funkcióját.

Tudja az évszakok neveit, idézze fel ezek legszembeütőbb jegyeit.

Ismerje a növény szót, a zöldségfélék, gyümölcsök, növények jelentését.

Legyenek képesek az állatokról szerzett ismereteiket rendszerezni (házi, erdei, vad, stb.). Ismerjék az alapvető közlekedési szabályokat, a különféle közlekedési eszközöket.

A spontán és szervezett tapasztalatszerzés során legyenek képesek önálló véleményalkotásra és döntéshozatalra.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései:

Célunk:

A bennünket körülvevő világ mennyiség – formai – kiterjedésbeli jellemzőinek felfedeztetése, megtapasztalása.

A térbeli, síbeli viszonyok alapjainak megismerése.

Feladatunk:

A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, a problémahelyzetek megoldásához szükséges belső motiváció kialakítása.

Az alapvető matematikai ismeretek elsajátítása, elemi matematikai nyelv megértése számlálással, méréssel, műveletvégzéssel kapcsolatos készségek kialakítása. Matematikai összefüggések felismertetése, logikus gondolkodásuk fejlesztése. A probléma megoldás különböző lehetőségeinek felismertetése által kreativitásuk fejlesztése. Tér- és síkbeli viszonyok különböző helyzetekben történő megtapasztalása.

Tartalom:

Matematikai jellegű tapasztalatszerzés játékos tevékenykedtetésben, kötetlen formában, élményszerű, játékos módon.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Megértik az óvónő által feltett kérdéseket, matematikai kifejezéseket, alapvető fogalmakat maguk is használnak. A matematikai problémákat egyéni ötletekkel kreatívan megoldják. Önállóan megfogalmazzák megállapításaikat, ítéleteiket, következtetéseiket. A szám fogalmához kapcsolják a mennyiséget, tisztában vannak a semmi jelentésével. Tulajdonságok alapján szétválogatnak, összehasonlítanak, elvégzik az egy-egy értelmű megfeleltetést, értelmezik a kapott eredményt. Megállapításaik helyességét igazolják, az esetleges hibát felismerik és javítják. Halmazokat bontanak többfelé, a részhalmazokat összehasonlítják. Elvégzik az alpműveleteket, képeznek többet, kevesebbet, a megkezdett sort folytatják a mintának megfelelően.

Számosság szerint sorba rendeznek növekvő és csökkenő sorrendben. Kiterjedéseket összemérnek, összehasonlítanak, használják a relációs fogalompárokat.

Ismerik a fontosabb, jellegzetesebb geometriai tulajdonságokat.

Azonosítják a térbeli, síkbeli alakzatokat, térben képesek tájékozódni, követik az irányokat, használják a jobb, baloldalt.

6.2. Környezetvédelem:

Célunk:

Olyan szokások és viselkedési formák kialakítása a gyermekekben, amelyekkel megalapozzuk a környezettudatos magatartást óvodáskorban.

Feladatunk:

Gyermekeinkkel megismertetjük a természetet, felfedeztetjük annak szépségeit, és ezáltal megszerettetjük azt. Tudatosítjuk bennük, hogy milyen fontos a természet szépségeinek, tisztaságának, értékeinek védelme.

Tartalom:

A környezetvédelmi nevelést úgy építjük be az óvoda életébe, hogy a gyermekek számára minden óvodában töltött nap élmény legyen. Tapasztalatszerző tevékenységeinket úgy alakítjuk, hogy a közvetlen környezetükben élő növény- és állatfajokat természetes környezetükben figyeljék meg. Óvodásaink a mindennapi élet során olyan alapvető ökológiai ismeretekre tesznek szert, melynek során felfedezhetik a környezet és az élővilág közötti kölcsönhatásokat, s életkoruknak megfelelő természetvédelmi alapismeretekre tesznek szert. Tudatosítjuk bennük, hogy az élővilág védelme érdekében védelem alatt áll: a Föld, a víz, a levegő, a talaj.

Nevelőmunkákba úgy építjük be a környezet- és természetvédelmi feladatokat, hogy az óvodai élet minden mozzanatában érvényre jusson. Igyekszünk minél több időt a szabadban, a természetben tölteni. Életkorukat, fejlettségüket figyelembe véve a rácsodálkozástól a spontán és irányított megfigyeléseken keresztül eljuttatjuk őket az élménydús kísérletek és kirándulások szakaszába.

Kiemelten kezeljük a környezetvédelem következő jeles napjait:

- szeptember 23.: Takarítási Világnap
- október 6.: Állatok Világnapja
- március 22.: A Víz Világnapja
- április 22.: A Föld Világnapja
- május 10.: A levegő Világnapja
- május: madarak és fák napja
- június 5.: Környezetvédelmi Világnap

Környezetvédelmi programunk melléklete a TÁMOP 3.1.4 Kompetencia alapú oktatás – egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben elnevezésű pályázat során megvásárolt „jó gyakorlat”.

„Zöld hetek”- Zöld szemlélet elméletben és gyakorlatban.

6.3. Hagyományőrzés:

Célunk:

Lakóhelyünk néphagyományainak felelevenítése, megőrzése az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő szinten.

Feladatunk:

Közvetlen és tágabb környezetünk hagyományainak megismerése segítségével a szülőföldre való ragaszkodás, és a hazaszeretet érzésének megalapozása, a gyermekek közösségi érzésének fejlesztése, pozitív értékrend kialakítása. Tártyi és népi kulturális értékeink megismertetése, megóvására nevelés.

Tartalom:

Városunk életében mindig fontos szerepe volt a népi hagyományok megőrzésének. A Tájház létrehozása óta folyamatosan bővül. Színvonalas népdalkórus és citerazenekar is működik településünkön. Óvodánkban is létrehoztunk egy állandó kiállítást a helyi, régi használati tárgyakkól, ezt a szülők segítségével folyamatosan bővítjük. A gyermekcsoportok rendszeres látogatói a Tájháznak, ahol megfigyelhetik településünk hagyományait és megismerkedhetnek a hagyományőrző idős emberekkel. Folyamatosan vezetjük a „Néprajzi figyelő”-t és a „Jeles napok”-at.

Tartjuk a kapcsolatot a helyi hagyományőrzőkkel, meghívjuk őket az óvoda egy-egy rendezvényére. A gyermekekkel igyekszünk sok népi játékot, a néptánc alapelemeit megismertetni. Kézműves foglalkozásokat szervezünk, egyszerű népi hangszereket, használati tárgyakat készítünk közösen.

Hagyományőrző programunk melléklete a TÁMOP 3.1.4 Kompetencia alapú oktatás – egyenlő hozzáférés innovatív intézményekben elnevezésű pályázat során kidolgozott 2 témahét:

1. „Szabad-e locsolni?”
2. „Pünkösöd”

6.4. Ünnepek:

Célunk:

Közösségi érzésük, erkölcsi magatartásuk pozitív irányba való fejlesztése. Az ünnepeken keresztül az érzelmi és értelmi nevelés feladatainak megvalósítása, hagyományok teremtése a gyermek életében.

Feladatunk:

Az ünnepek kiemelése az óvoda mindennapi tevékenységében úgy, hogy ne zavarja a természetes életvitelünket. Igyekszünk olyan motivációt teremteni, hogy az ünnepeket tevékeny várakozás előzze meg. Fontosnak tartjuk, hogy az ünnep közös élmény legyen gyermeknek, felnőttnek egyaránt. Az ünnepnek a szülők is legyenek részesei. A közelebbi és távolabbi perspektívákkal fejlesztjük a gyermekek akarati tulajdonságait.

A közös élmények erejével fokozzuk a gyermekek közösséghez való tartozását.

Tartalom:

Közelebb kerülnek a gyermekekhez az ünnepek révén szűkebb és tágabb környezetük eseményei. Ünnepekhez igazodó dekorációval, megfelelő öltözékekkel tesszük még emlékezetesebbé ezeket az alkalmakat.

Ünnepeink a nevelési év folyamán:

Télapó:

Csoportonként szervezzük, a Télapó ellátogat az óvodába, s a gyermekek kis műsorral köszöntik. Az ünnep nyilvános, szülők is részt vehetnek rajta.

Karácsony:

Bensőséges ünnep, a gyermekek és az óvoda dolgozói közösen ünnepelnek, az ünnepre való készülődés hangulatát élik át. Igyekszünk hangsúlyozni az ünnepi készülődés titokzatosságát, a szeretet fontosságát. Figyelmüket családtagjaik megajándékozására irányítjuk.

Farsang:

Nyilvános ünnepély, a szülőkkel együttműködve szervezzük. Jelmezes télbúcsúztató sok szórakozási lehetőséggel. A délelőtt folyamán vidám mulatozással emlékeznek meg közösen az ünnepről.

Húsvét:

Az ünnepkörhöz tartozó hagyományok felelevenítésével hozzuk közel az ünnepet a gyermekek világához.

Májális:

Tavaszköszöntő ünnep, májusfát állítunk, vidám táncos délelőttöt szervezünk a szabadban.

Anyák napja:

Nyilvános ünnep, a gyermekek apró ajándékokat készítenek, bensőséges hangulatban köszöntik az édesanyákat, nagymamákat.

Gyermeknap:

A szülőkkel közösen rendezett vidám délelőtt, melyen a főszerep a gyermekeké. Az egész óvoda gyermek és felnőtt közössége együtt játszik.

Nyárköszöntő:

Nyilvános csoportonkénti ünnep, műsoros délután keretében elköszönünk az iskolába készülő gyermekektől.

Március 15.:

Csoportonként a Petőfi-szobornál ünnepelünk, a történelmi eseményeket igyekszünk a gyermekek életkorának megfelelően bemutatni. Megismertetjük velük az ünnep jelképeit: zászló, kokárda, koszorú.

6.5. Ének-zene, énekes játékok:

Célunk:

A zenei képességek fejlesztésén túl zenét szerető és értő, egészséges lelkű, kultúrált, boldog ember nevelése.

Feladatunk:

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészi alkotások eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességének alakításához.

Az éneklés, zenélés tevékenységének megszerettetése, zenei képességek, készségek megalapozása, fejlesztése.

A gyermekek ritmusérzékének, zenei hallásának, zenei emlékezetének, zenei kreativitásának fejlesztése.

Mozgáskultúrájuk fejlesztése, dalhelyzetekhez való igazítása.

A gyermekek zenei élményhez juttatása: az óvónő éneke, vokális és hangszeres zene segítségével. A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbséghez való hovatartozást is.

Fontos feladatunk a népdalok, néphagyományok őrzése, ápolása, tovább vitele.

Tartalom:

A zenei nevelés alapja az énekes gyermekjátékok és gyermekdalok.

Ügyelünk arra, hogy a dalok és a zenehallgatás anyaga illeszkedjen az aktuális tevékenységi formákhoz. A dalos játékok játszása mellett megismertetjük a gyermekeket a hallás- és ritmusfejlesztő játékokkal. Az óvodáskor vége felé hangszeres kíséret is színesítheti az éneklést.

A kompetencia alapú óvodai programcsomag „Zenevarázs” kiegészítő segédlete is felhasználható valamennyi csoportban a zenehallgatáshoz.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Szívesen énekelnek, hangulatuktól függően egyedül, vagy társaikkal.

Igyekeznek tisztán, érthetően énekelni az ismert dalokat.

Egyszerű mozgással követik az óvónő énekét, észreveszik a tempó különbségeket.

Az egyenletes lüktetés és a ritmus érzékeltetésére sokféleképpen képesek.

Megkülönböztetik a halk-hangos, magas-mély, lassú-gyors különbségeket mondókákon és dalokon.

Ismerik az egyes ünnepkörökhöz kapcsolódó, életkoruknak megfelelő gyermekdalokat.

Ismernek egyszerű tánclépéseket, esetleg önállóan is koreografálhatnak.

Szívesen hallgatják a bemutatott zenét, a hangszeres zenét.

Ismerik és használják a dobot, a triangulumot, az ritmusfát az együtt éneklés, mondókázás kíséretére.

6.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka.

Célunk:

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele.

Az intellektuális látás kialakítása, a tárgyi világ megismerése, újraalkotása, a gyermeki önkifejezés lehetőségeinek megteremtése.

Feladatunk:

Az egyéni fejlettséghez és képességhez igazodva segíteni a képi plasztikai kifejezőkészség, komponáló, térbeni tájékozódó és rendező képességek alakulását.

Igyekszünk gazdagítani a gyermekek élményvilágát, ezzel képzeletüket, kreativitásukat fejleszteni. Megismertetjük a gyermekeket a különféle eszközök, anyagok használatával, változatos ábrázolási technikák alkalmazásával. Figyelünk a manuális készség, a finommotorika és a szem-kéz koordináció fejlesztésére.

Tartalom:

A rajzolás, mintázás, kézimunka áthatja az óvodai élet egészét, szerves része a mindennapoknak, örömteli alkotómunka, a gyermek és az óvónő számára egyaránt.

A gyermekek korától függetlenül mindennap lehetőséget nyújtunk rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.

A szükséges eszközöket elérhető helyen tartjuk, hogy mindig a gyermekek rendelkezésére álljanak.

A témákat kapcsoljuk a tevékenységekhez, a külső világról szerzett ismeretekhez, az ünnepek tartalmához.

Az elkészült munkákat felhasználjuk a csoportszoba dekorációjához.

Pozitívan értékeljük, megbecsüljük minden gyermek munkáját.

Az alkalomszerűen készített ajándékok fontos részét képezik ennek a tevékenységnek.

Nagyméretű reprodukciókat, vetített diaképeket, esetleg eredeti műalkotásokat is megismertetünk a gyermekekkel. A kötetlen beszélgetés hangulata segíti a műalkotások többszemponú megismerését.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Kreatívan használják a képi kifejezés változatos formáit elképzeléseiknek, élményeiknek megfelelően.

Testséma ismeretük, énképük fejlődése nyomán legyenek képesek embert ábrázolni, tapasztalataik által próbálják megjeleníteni az őket körülvevő környezetet. Változatosan használják a színeket, árnyalataikkal együtt.

Egyéni alkotások mellett legyenek képesek kollektíven is kifejezni magukat.

Alkossanak véleményt a környezet szebbé tételéről, aktívan vegyenek részt annak kialakításában, illetve helyreállításában.

Próbáljanak egyszerű kellékeket, játékokat, maketteket készíteni tevékenységeikhez.

6.7. Vers, mese:

Igyekszünk az irodalmi érdeklődésüket felkelteni, a közösen átélt élmények segítségével szocializációjukat segíteni.

Célunk:

Mindennapjaik kedvelt elfoglaltsága legyen a vers és a mese, amellyel a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi és esztétikai fejlődése útján megalapozzuk a pozitív személyiségjegyek alakulását.

Feladatunk:

Változatos irodalmi művek közvetítésével élményhez juttatás, irodalmi érdeklődésük felkeltése.

A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének megfelelő irodalmi anyag összeállítása lehetőleg népmesék, népi mondókák, a magyar irodalom, valamint a kortárs alkotók műveiből.

A verselés, mesélés, dramatizálás, bábozás lehetőségeinek biztosításával a gyermekek anyanyelvi képességeinek fejlesztése.

Tartalom:

A befogadás ideje alatt testközeli mondókázással, hintáztatással, dajkarímekkel, altatókkal igyekszünk a biztonságos, családi hangulatot megteremteni, oldani a környezetváltozás miatt keletkező feszültséget.

A nyugodt, meghitt létkör kialakításával megteremtődik az a bensőséges hangulat, amely az irodalmi élmény előfeltétele. A mese az érzelmi biztonság megadásának fontos eszköze, amely megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának és világvilágának.

A gyermekek saját mese- és versalkotása az önkifejezés egyik eszköze. A mindennapi mondókázás, verselés, mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A gyerekek rendszeresen látogatják a helyi könyvtárat, ismerkednek használatával.

A bábszínház az irodalmi élménynyújtás egyik legkedveltebb eszköze az óvodában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Ismernek és szívesen mondanak spontán módon is mondókákat, meséket, ismerik a hozzájuk tartozó játékokat és mozgást. Közreműködnek a dramatikus játékokban és a közös műsorkészítésben. Szívesen nézegetnek a nap folyamán mesekönyveket, vigyáznak rájuk.

Az óvodáskor vége felé kitalálnak önálló meséket, történeteket, ezeket megelevenítik.

6.8. Anyanyelvi nevelés:

Célunk:

Anyanyelvünk szépségének, kifejező erejének megismertetése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása, biztonságos önkifejezésük megalapozása, nyelvi, esztétikai érzékük fejlesztése.

Feladatunk:

Az anyanyelvi nevelés óvodai életünk minden tevékenységét átható folyamat legyen. Törekszünk anyanyelvünk megismertetésére, megszerettetésére, gyermekeink magyarságtudatának megalapozására. Beszédkedvük fenntartására, egymás meghallgatására neveljük őket.

Teret adunk a gyermeki kérdések érvényesülésének és biztosítjuk mindkét oldalról a figyelmet a válaszadásra.

Fontosnak tartjuk, hogy óvodapedagógusaink beszéde méltó modell legyen.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését az anyanyelvi játékok iránt, melyek elősegítik beszédfejlődésüket.

Amennyiben szükséges, szakember segítségét vesszük igénybe.

Tartalom:

Óvodai nevelésünk minden területe sokféle lehetőséget kínál a gyermekek beszédének fejlesztésére. Spontán megnyilatkozásaikra alapozva életkori sajátosságaiknak megfelelően fejlesszük őket.

Az óvodába lépéstől kezdve az óvónő és a gyermek közötti bensőséges érzelmi kapcsolat az alapja az anyanyelvünk megismertetésének és megszerettetésének.

Érthetően és világosan fogalmazzunk, a hangokat tisztán ejtsük és jól artikuláljunk. Gyermekeink beszédfejlettségének megismerése alapján fokozatosan fejlesztjük aktív és passzív szókincsüket. Olyan helyzeteket teremtünk, amelyben gátlások nélkül, szívesen beszélnek az általuk átélt eseményekről.

A fokozatosság elvének figyelembe vételével alkalmazzuk az anyanyelvi játékokat.

Törekszünk arra, hogy vegyék észre természeti és társadalmi környezetünk nonverbális közléseit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Óvodásaink beszéljenek érthetően, rendelkezzenek életkoruknak megfelelő szókinccsel.

Legyenek képesek önálló mesék, történetek elmondására.

Használják helyesen a névmásokat, névutókat, igeidőt, igemódot. Beszédük legyen megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű, sebességű.

Lehetőleg ejtsenek tisztán minden beszédhangot.

Alkossanak különféle mondatszerkezeteket, beszédüket kísérjék természetes mimikával és gesztusokkal.

Értsék és megfelelően használják az ismert szavakat. Nyugodtan, figyelmesen hallgassák végig a felnőtteket és társaikat.

7.1. Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége:

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermekek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezze az óvodai környezetet, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot. Kiemelkedően fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Célunk:

A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.

Hátrány kompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akinek családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: a hátrányos helyzetű gyermekek közül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a gyermek 3 éves korában legfeljebb az általános iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség:

Olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja.

Feladatunk:

Érvényesítsük a gyermekek törvénybe foglalt jogait.

Ismerjük fel a problémákat, keressük az okokat, nyújtunk segítséget, illetve jelezzük az illetékes szakembereknek.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységünk magába foglalja a családdal, a szülőkkel, valamint a gyermekek védelmének rendszerében fontos feladatokat ellátó egészségügyi és szociális intézményekkel való kapcsolattartást (védőnő, gyermekorvos, családsegítő szolgálat).

Feladatunk, hogy jelzéseinkkel segítséget nyújtunk a helyi védőháló kiépítéséhez.

Fontos, hogy a szülőkkel megértessük, hogy joguk, s egyben kötelességük gyermeküket a családban gondozni, nevelni, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésükhöz a szükséges feltételeket biztosítani.

A gyermekvédelmi feladatok megvalósítása:

Mivel programunk a hátrányok időbeni leküzdésére, valamint az esélyegyenlőtlenségek megszüntetésére törekszik, elengedhetetlen, hogy minden hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint veszélyeztetett gyermek időben óvodába kerüljön.

A gyermekorvossal, a védőnővel és a gyermekjóléti szolgálattal történő kapcsolattartásunk biztosítja ezeknek a gyermekeknek a figyelemmel kísérését.

Családlátogatásaink során tájékozódunk a család szociális helyzetéről, azokról a hatásokról, amelyek befolyással vannak a gyermekekre:

- a család jövedelmi fogyasztási szokási
- lakáskörülmények
- szülők iskolázottsága, műveltségi szintje
- a gyermekek gondozása, nevelése
- a családban előforduló devianciák, stb.

Ahol a gyermekek családja, szűkebb környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, a gyermeket nyilvántartásba vesszük, hogy megtervezhessük a segítségnyújtás lehetőségeit a gyermekekre, illetve a családra szabottan.

8. Az óvoda kapcsolatrendszere:

8.1. A család és az óvoda:

Saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A családdal való együttműködés alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben az óvoda vállalja a kezdeményező szerepet.

A kapcsolat színterei lehetnek:

- családlátogatás
- szülővel történő beszoktatás
- közös programok, ünnepek
- nyílt nap
- fogadóóra
- szülői értekezlet
- szülők klubja
- tipegő klub
- interaktív módszerek alkalmazása

8.2. Kapcsolattartás egyéb nevelési, oktatási, szakszolgálati és kulturális intézményekkel:

Az óvoda – iskola kapcsolata:

Az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében szoros szakmai együttműködést alakítottunk ki, melyet mindkét intézmény pedagógusai fontosnak tartanak ápolni és fenntartani.

A két intézmény együttműködésének további sikeres alapja lehet a kompetencia alapú oktatás bevezetése. A pályázati projekt keretében közösen elvégzett továbbképzések együttes gondolkodásra, egymás munkájának részletes megismerésére ösztönözte a résztvevő pedagógusokat. Az intézmények hasonló célja az innovatív pedagógusok szemléletmódja, az új módszerek bevezetése, remélhetőleg megkönnyíti az óvodából az iskolába érkező gyermekek iskolássá válását.

Az együttműködés elemei:

- a tanító néni látogatása az óvodában, melynek keretében egy délelőttöt együtt tölt az iskolába készülõ gyermekekkel
- a leendõ 1. osztályosok meglátogatják az iskolai 1. osztályt és aktívan részt vesznek egy tanórai munkában
- az iskolai és az óvodai pedagógusok közös konzultációja a látogatások alkalmával
- a leendõ tanító néni szülõi értekezletet tart a még óvodába járó gyermekek szüleinek
- óvodás és iskolás gyermekek közös ünnepe a városi gyermeknapon
- a tanévnyitóra a 8. osztályos tanulók az óvodából kísérik át az elsõsöket
- karácsonyi koncert, melyet a Zeneiskola szervez, s az iskolás gyerekek együtt ünnepelnek óvodásainkkal
- az iskolai nyílt nap és a beiratkozás alkalmával a szülõ gyermekével együtt felkeresheti az iskolát

Óvoda és a Tájház kapcsolata:

Havonta 1 alkalommal részt veszünk a gyermekcsoportokkal a Tájház rendezvényein, amelyek egy-egy jeles naphoz kapcsolódnak, s településünk népszokásait, hagyományait elevenítik fel.

Óvoda és a Könyvtár kapcsolata:

Óvodánk gyermekei rendszeres látogatói a könyvárnak, óvodáskorban megismerik a könyvtár helyes használatát, a könyvtárban elvárható helyes viselkedési módot, a könyvek szeretetét és megbecsülését.

További intézményekkel való kapcsolattartás:

- gyermekjóléti szolgálat
- nevelési tanácsadó
- egészségügyi szakszolgálat
- speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottságok

9. Legitimációs záradék

A helyi óvodai nevelési programot fenntartói jóváhagyás előtt véleményezte:

Dátum.....

.....
szakérő aláírása

Véleményezte:

Dátum:.....

.....
szülői szervezet képviselője

Elfogadta:

Dátum:.....

P. H.

.....
a nevelőtestület képviselőjében

Jóváhagyta:

Dátum:.....

P. H.

.....
fenntartó részéről

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely 34/2010. iktatószámú határozatával elfogadta a helyi nevelési programot.
2. A szülői szervezet véleményét bemutató 33/2010. iktatószámú jegyzőkönyv.
3. Szakértői vélemény, intézményi iktatószáma: .....
4. Fenntartói döntés a helyi nevelési program jóváhagyásáról ..... számú határozata, kelte: ....., ...intézményi iktatószámon.

Lőrinci, 2010. ....

.....
Bózsvári Lászlóné
Intézményvezető

Mellékletek:

Témahetek:

- 031346/001 Település, térség kulturális életéhez illő témahét szervezése, melynek hatására már gyermekként megismerik térségük értékeit. (Pütkösd)
- 031346/002 Egészségre nevelés
- 031346/003 „Szabad-e locsolni?” – Húsvéti hagyományok, népszokások Lőrinciben

Drámajáték gyűjtemények:

- 031346/001 Drámapedagógiai módszerek a gyerekek önkifejezése, gondolkodáskészsége, kooperatív készségének fejlesztésére, melynek hatására az iskolai életben könnyebben megállják a helyüket.
- 031346/002 A drámajáték, mint segítő módszer alkalmazása az óvoda és a szülői ház kapcsolatának erősítésére, az óvodáskorú gyermekek szociális kompetenciájának fejlődése érdekében.
- 031346/003 Drámajáték gyűjtemény az anyanyelvi készség, képesség fejlesztéséhez

Jó gyakorlatok:

- 031346/001 „Zöld hetek” Zöld szemlélet elméletben és gyakorlatban Óvoda és Bölcsőde Gyenesdiás-Várvölgy Közös Fenntartású Intézmény Környezeti Programja
- 031346/002 „Az eltérő szokások egyenlő esélyek – hatékony együtt nevelés, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztése Gyöngyszem Óvoda Verpelét, Petőfi u. 17.
- 031346/003 Az egészséges életvitel szokásainak megalapozása Gyöngyvirág Óvoda Székesfehérvár

